

Spis treści

Słowo wstępne	9
-------------------------	---

Rozdział I

Wprowadzenie: porządek świata i sprawiedliwość społeczna.

Miejsce Maat w historii religii i myśli	17
---	----

1. Podstawy językowe	17
--------------------------------	----

2. Maat – kultura czy religia?	20
--	----

3. Sprawiedliwość społeczna i porządek kosmiczny	27
--	----

a. Z powrotem przed „czas osiowy”?	27
--	----

b. Teoria „kosmologicznych królestw”: Eric Voegelin	31
---	----

c. Sprawiedliwość jako porządek światowy: Hans Heinrich Schmid	34
--	----

4. Idea „sprawiedliwości” i wymiary znaczeniowe świata egipskiego	37
--	----

Rozdział II

Dyskurs o Maat. Historia kultury jako historia dyskursu	41
---	----

1. Nierównorzędność źródeł. O centrum i peryferiach w nurcie staroegipskiej tradycji.	41
--	----

2. Powstanie wielkich tekstów	51
---	----

a. Koncept Maat w Starym Państwie	51
---	----

b. Zmierzch Starego Państwa i powstanie sporu o porządek	56
--	----

Rozdział III

Sprawiedliwość łącząca: wzajemność i solidarność	61
--	----

1. Skargi mieszkańca oazy	61
-------------------------------------	----

2. Trzy grzechy przeciwko Maat	64
a. Lenistwo i zapomnienie: działanie jednego dla drugiego jako aktywna solidarność/obopólność	64
b. Głuchota i przyjaźń: Maat jako komunikacyjna solidarność/wzajemność	73
c. Chciwość: poczucie wspólnoty jako solidarność intencjonalna	89

Rozdział IV

Solidarność wertykalna (hierarchiczna): cnota i trwanie	96
1. Grobowiec i sprawiedliwość	96
a. Dobro pozyskane bezprawnie nie podlega dziedziczeniu	96
b. Świadectwo biograficznych inskrypcji grobowych. „Miłość” i „solidarność wertykalna” (hierarchiczna)	103
2. Pomnikowość cnotliwości	114
3. Maat i stworzenie idei wewnętrznego człowieka	118
a. „Ba”	118
b. Ozyrys i Zaświaty	122
c. Serce i „wewnętrzny człowiek”	125

Rozdział V

Czystość i nieśmiertelność: koncepcja Sądu Zmarłych	129
1. Próg Tamtego Świata	129
a. Ciągłość istnienia i przemiana osoby. Dalsze trwanie i nieśmiertelność	129
b. Sąd zaświatowy i Sąd Zmarłych	134
c. Ważenie serca jako rytuał przejścia	139
2. Księga Umarłych, Rozdział 125.: kodyfikacja Maat	143
3. Kapłańskie wyznanie oczyszczenia	148
4. Wina i indywidualność	157
5. Koncentryczne kręgi	162

Rozdział VI

Usprawiedliwienie Boga-Słońce i powodzenie procesu kosmicznego	169
1. Maat jako bogini	169
2. Maat jako zasada kosmogoniczna	176

3. Maat w obiegu słonecznym	184
a. Bieg Słońca jako panowanie i proces życiowy: uwagi ogólne	184
b. Gniewna sprawiedliwość. Bieg Słońca jako sprawowanie władzy	190
c. Sprawiedliwość dająca życie. Bóg-Słońce jako cykl życia	195
4. Ujednolicanie poprzez polaryzację: usprawiedliwienie Boga-Słońca i człowieka	205

Rozdział VII

Kosmos i państwo. Powodzenie procesu politycznego: idea i mit państwowy w Egipcie	209
1. Pośrednik	210
2. Polaryzacja i polityka: nauka o Isfet	220
a. Antropologia negatywna: człowiek zdany na państwo	220
b. Kosmologia negatywna: kosmos zdany na państwo	225
3. Zapewnianie przez państwo dobra, które leczą	229
a. Zaopatrzenie i obfitość	233
b. Bezpieczeństwo, pokój, zaufanie, porozumiewanie się	235
c. „Tchnienie życia”, dalsze istnienie, nieśmiertelność	237
4. Przeciwny model Echnatona: „bezpośrednia przyczyna” i pozbawienie świata biegunów	239
a. Antropologia i kosmologia pozytywna	239
b. Antropocentryzm i bezpośrednia przyczynowość	240

Rozdział VIII

Początki i kryzys Maat	244
1. Zanim powstała Maat: wzajemność i solidarność	244
a. Podstawy antropologiczne: cyrkulacja	244
b. Podstawy etnologiczne: wewnętrzna solidarność (<i>amity</i>)	245
c. Zwyczaj i obyczaj	248
2. Solidarność wertykalna	249
a. Akt stworzenia i władza	249
b. Władza i zdrowie, państwo i nieśmiertelność	251
c. Solidarność wertykalna: ochrona w zamian za posłuszeństwo	253
3. Solidarność wertykalna i horyzontalna: implikacje antropologiczne	256
4. Odchodzenie od Maat	260
a. Teologia woli: mądrość a pobożność	260
b. „Utrata idei państwa”	270
c. Wyjście z kultury?	278

Rozdział IX

Podsumowanie: miejsce Maat w religijnej historii sprawiedliwości . . .	283
1. Między historią a prehistorią . . .	283
a. Maat i genealogia moralności . . .	283
b. Maat i genealogia religii . . .	288
c. Religia i opór . . .	290
2. Porządek świata jako sprawiedliwość: <i>iustitia connectiva</i> . . .	293
Posłowie Autora do nowego wydania z 2006 r. . . .	299
Odesłania do źródeł . . .	306
Wykaz skrótów użytych w bibliografii . . .	314
Bibliografia . . .	316
Spis ilustracji . . .	335